

удк 343.98

В.С. Бондар

**УДОСКОНАЛЕННЯ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТА
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Статтю присвячено визначенню шляхів удосконалення понятійного апарата інформаційно-аналітичного забезпечення криміналістичної діяльності. Автор аналізує поняття «інформація», яке складає основу відповідного окремого криміналістичного вчення.

Ключові слова: *аналіз, знак, інформація, інформаційно-аналітичне забезпечення, криміналістична діяльність, синтез.*

Постановка проблеми. Вирішення проблеми цілісності знання передбачає виявлення можливих форм контактів між різними сферами науки, виявлення дійсної основи, на якій виникає обмін методами дослідницької діяльності та її результатами. Однією з таких форм виступає понятійно-термінологічне визначення різних теоретичних конструкцій, які складають зміст наукового знання.

Понятійний апарат повинен у системній єдності адекватно відображати за допомогою упорядкованих понять та логічних операцій охоплювану ним галузь досліджень і формуватися відповідно згідно з такими принципами:

- повне охоплення понятійним апаратом усієї предметної галузі досліджень;
- відображення в поняттях найбільш загальних і водночас характерних ознак об'єктів досліджень;
- урахування розвитку наукових знань;
- системність охоплення розглядуваної та суміжних галузей дослідницької та практичної діяльності;
- спадкоємність знань за різними науковими напрямками, які відрізняються об'єктами та методами досліджень;
- побудова систем понять за ієрархічним принципом;
- відображення в поняттях закономірностей розвитку об'єктів та досліджень у цілому всієї розглядуваної предметної галузі діяльності.

Відомо, що аналіз і синтез є головними методами мислення. Аналіз (грець. – analysis – розкладання, розчленування) і синтез (грець. synthesis – з'єднання, сполучення, складання) – це процеси уявного розчленування цілого на складові частини та воз'єднання цілого з частин.

Термін «аналітика» включає два змісти. Під аналітикою розуміють насамперед галузь діяльності, що стрімко розвивається й базується на одержанні інформації за допомогою аналітичних методів для потреб певної практичної діяльності. Аналітика в цьому аспекті виступає як діяльність із виробництва знання про процес у процесі вироблення, прийняття й реалі-

зації рішень. Інший аспект трактування аналітики – це ототожнення її з прикладною дисципліною, що використовує множинні методи дослідження й аргументації з метою розробки принципів і методів підготовки, прийняття і здійснення рішень у проблемних ситуаціях [7, с. 31].

Удосконалення понятійного апарата, який застосовується в галузі інформаційно-аналітичного забезпечення криміналістичної діяльності, має бути спрямовано на забезпечення змістовної точності та несуперечності використовуваних понять та термінів і створення на цій основі коректно сформованої, ієрархічно організованої понятійної інформаційної системи, яка включає в себе логічно взаємопов'язані та структурно упорядковані поняття та категорії, терміни та визначення. Використовуваний понятійний апарат повинен бути представлений у сучасній його версії, яка забезпечує однозначність тлумачення основних положень, що відносяться до розглядуваної галузі діяльності, адекватно відображає останні досягнення в ній та суміжних галузях. Наявність єдиного сучасного понятійного апарата є необхідним для забезпечення взаємно погодженого та найбільш ефективного об'єднання зусиль авторів із різних напрямів та профілів діяльності, пов'язаного з проведенням комплексних досліджень за широким колом проблем інформаційно-аналітичного забезпечення криміналістичної діяльності, розвитку методів та засобів аналізу. Такий понятійний апарат дозволяє підвищити рівень взаєморозуміння, ефективність узасвідді відповідно до єдиної цілі, замовників, розробників, виробників інформаційних систем та споживачів інформації, сприяє більш методично погодженій та ефективній діяльності в криміналістичній діяльності загалом.

Говорячи про основні поняття, які використовуються в інформаційно-аналітичному забезпеченні, необхідно надати їх загальні визначення, на яких базуються подальші міркування.

У цій статті обмежимося визначенням поняття «інформація» як важливої категорії аналітики.

На сьогодні є досить багато визначень цих понять, але жодне з них не можна визнати загальноприйнятним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням, присвяченому природі інформації, питанням підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення процесу розслідування злочинів багато уваги приділяли Р.С. Белкін, В.В. Бірюков, Ю.П. Боруленков, В.А. Журавель, Г.О. Зорін, Д.О. Єфремов, В.К. Лисиченко, Є.Д. Лук'яничков, Е.І. Оржинська, Б.Г. Розовський, Р.А. Усманов, М.Я. Сегай, В.В. Тіщенко, В.Г. Хахановський, В.М. Шевчук, В.Ю. Шепітько, І.Р. Шинкаренко, М.П. Яблоков, О.М. Яковцев та інші вчені, які фактично сформували систему сучасних наукових уявлень у цій галузі. Тому сьогодні без урахування та аналітичного розгляду їх наукового внеску не може обійтися жодна серйозна

праця з проблем оптимізації інформаційно-аналітичного забезпечення криміналістичної діяльності.

Формування цілей. Мета статті: показати на низці прикладів, узятих зі складу основних понять, які відносяться до інформаційно-аналітичного забезпечення криміналістичної діяльності, зокрема поняття «інформації», необхідність удосконалення та подальшого розвитку понятійного апарата, зумовлених принциповими змінами, які відбуваються в цій предметній галузі діяльності.

Виклад основного матеріалу. Діяльність суб'єктів, які здійснюють досудове розслідування злочинів, характеризується безперервним процесом та обробкою інформації, отриманої в передбаченому законом порядку, який визначає: наявність підстав прийняття відповідних рішень; присутність певного кола учасників, які мають права та діють на законних підставах; роз'яснення їм прав та обов'язків; послідовність дій; фіксацію результатів дій; підписи уповноважених осіб і можливість унесення до протоколу змін, доповнень та зауважень. У ст. 93 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) до кола способів збирання доказів стороною обвинувачення віднесено конкретні слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії, витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових і фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок, проведення інших процесуальних дій. Слідчий, який здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень, діє на основі всієї сукупності відомостей, що знаходяться в його розпорядженні, спрямовуючи розслідування в потрібне русло, обираючи при цьому необхідні процесуальні засоби, а також використовуючи рекомендації криміналістичної науки. У цьому сенсі цілком доречним є висловлювання професора М.Є. Шумила, який стверджує: «Законодавець по суті поки що частково відмовився від суворой процесуальної форми збирання всіх доказів. І це правильно. Утворені штучні формальності не можуть бути перешкодою у встановленні фактів і обставин, що становлять предмет доказування (ст. 91 КПК України). Головне – необхідно гарантувати дотримання прав і свобод людини. Докази можуть бути такими, що отримані незабороненими способами» [9, с. 20].

Отже, саме обсяг та характер інформації, яка є в розпорядженні слідчого, здебільшого визначає характер управління ходом розслідування злочинної події. Це робить інформацію найважливішим компонентом, завдяки якому запускається будь-який творчий процес. Водночас аналіз – це теж робота з інформацією за допомогою певних методів. У юридичному пізнанні центральним завданням є результативне, основане на законі рішення великого комплексу гносеологічних завдань, що викликає необхідність

визначення поняття «інформація» (від лат. *informatio* – викладення, тлумачення, роз'яснення), яке трактується достатньо різнопланово.

Як базове може бути використане поняття інформації, під яким С.І. Ожегов розумів «повідомлення, які інформують про положення справ, про стан чого-небудь» [6, с. 250–251].

У філософії під інформацією розуміють відображення реального світу. Як філософську категорію її розглядають як один з атрибутів матерії, що відбиває її структуру.

Інформація може мати різні прояви й розглядається як: 1) повідомлення, освідомлення про положення справ, відомості про що-небудь, які передаються людьми; 2) невизначеність, яка зменшується, знімається в результаті отримання повідомлень; 3) повідомлення, нерозривно пов'язане з управлінням, сигналами в єдності синтаксичної, семантичної й прагматичної характеристик; 4) передача, відображення різноманітності в будь-яких об'єктах та процесах (живої та неживої природи) [2, с. 5].

Погляд на інформацію з точки зору її споживачів дозволяє взяти до уваги такі визначення її поняття:

1) інформація – це нові відомості, які прийняті, зрозумілі й оцінені її користувачем як корисні;

2) інформація – це знання, які отримує споживач (суб'єкт) у результаті сприйняття й переробки певних відомостей.

Залежно від галузі використання термін «інформація» містить понад п'ятисот визначень. Наведемо деякі:

- міра неоднорідності розподілу матерії та енергії в просторі та в часі, міра змін, якими супроводжуються всі процеси, що протікають у світі (український радянський учений В.М. Глушков);

- позначення змісту, отриманого із зовнішнього світу в процесі нашого пристосування до нього й пристосування до нього наших почуттів (американський учений Норберт Вінер);

- відображена різноманітність (радянський учений А.Д. Урсул);

- результат інтелектуальної (аналітико-синтетичної чи евристичної) діяльності певної людини щодо подання відомостей, повідомлень, сигналів, кодів, образів тощо (В.С. Цимбалюк).

Національне (державне, публічне) право України має значний масив нормативних актів (законів та підзаконних), які прямо чи опосередковано регулюють інформаційні відносини в суспільстві. Це 257 законів, 290 Постанов Верховної Ради (нормативного змісту), 368 Указів Президента, 87 Розпоряджень Президента, 1149 Постанов Кабінету Міністрів, 206 Розпоряджень Кабінету Міністрів, 1095 нормативних актів міністерств і відомств.

Зокрема, у Законі України від 02.10.1992 «Про інформацію» остання визначається як будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Цивільний кодекс України серед об'єктів прав називає інформацію та присвячує низку норм різним видам інформації, праву на інформацію, приділяє увагу комерційному значенню інформації в нових економічних умовах, що можна визнати прогресивним явищем.

Стаття 200 Цивільного кодексу України вперше в кодифікованому акті дає визначення інформації як документованих або публічно оголошених відомостей про події та явища, що мали або мають місце в суспільстві, державі та навколишньому середовищі, і передбачає захист прав власника таких відомостей, застосовуючи широке поняття інформації, яке не підпадає під охорону норм авторського, патентного або іншого спеціального законодавства.

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) не містить визначення поняття інформації, але широко оперує ним (ч. 3 ст. 14, ч. 3 ст. 15, ч. 2 ст. 35, п. 7 ст. 112, ст. 162, ч. 3 ст. 233, ч. 3 ст. 250, ч. 1 ст. 254, ч. 1 ст. 257, ч. 3 ст. 258, ч. 3 ст. 269, ч. 3 ст. 323, ч. 4 ст. 469, ч. 2 ст. 518, ст. 546, ч. 4 ст. 552, п. 7 ч. 2 ст. 575, ч. 4 ст. 590, ч. 5 ст. 607, ч. 4 ст. 609 КПК). Більше того, на думку А. Маланоюка та А. Павлишина, сучасна українська теорія доказів методологічно здебільшого базується на матеріалістичній діалектиці, в основі якої лежить здатність матерії до відображення. Тож під доказами в кримінальному процесі розуміють результат такого відображення, оформлений у кримінально-процесуальну форму, а саме: відомості, інформацію, дані чи фактичні дані про обставини, які підлягають доказуванню, що знайшло закріплення в ст. 84 КПК України. Відповідно до ч. 1 цієї статті, доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані в передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд установлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. Такий підхід до розуміння доказів у теорії отримав назву «інформаційна концепція доказів» [5, с. 93].

Деякі вчені висловлювали сумніви щодо інформаційної природи походження доказів. Наприклад, І.М. Лузгін щодо цього писав: «...субстанцію судового доказу дійсно утворює інформація. Однак для визначення поняття доказів у кримінальному процесі поняття сигналу інформації не може бути використане, оскільки воно характеризує спосіб передачі інформації, її переміщення в часі та просторі, але не розкриває юридичної природи судового доказу» [4, с. 83]. У цьому контексті, на думку М.Є. Шумила, є правильним твердження російського фахівця А.А. Кухти про те, що «Сама по собі інформація не може вважатися доказом, якщо в комунікації бере участь людина. У таких випадках треба говорити не про інформацію, а про її розуміння» [9, 21].

Оскільки інформація постає перед нами в різних фізичних формах та різновидах і сприймається по-різному нашими органами почуттів,

через специфічну багатогранність та особливий зміст немає можливості надати їй вичерпного визначення.

Саме тому погоджуємося з думкою Ю.П. Боруленкова, Т.Б. Радбіля та В.О. Юматова, які вважають більш доцільним не формулювати чергове визначення, а виділити такі аспекти цього явища:

1) теоретико-змістовний, який розкриває інформацію як певну характеристику відображення об'єктивної дійсності, якими супроводжуються всі процеси, що відбуваються у світі. Практично в усіх випадках поняття «інформація» використовується для описання та пояснення відображуваних явищ. Слід урахувати, що відображення тісно пов'язано з філософськими категоріями руху, простору, часу, міри та форми матерії;

2) гносеологічний (когнітивний), який представляє інформацію як засіб пізнання. При всіх відмінностях у визначенні поняття «інформація» у більшості з них вказується, що інформація – це повідомлення про щось: факти, події, процеси, явища тощо;

3) семантичний, який передбачає зміст та практичну цінність інформації;

4) асіологічний, який формує концепції цінності інформації для різних сфер діяльності;

5) кількісний, який набуває значення для прийняття рішення;

6) комунікативний, який розкриває складну організаційно-технічну природу інформаційних зв'язків. У цьому контексті під інформацією розуміється будь-яка сукупність сигналів, впливів або відомостей, які деяка система сприймає від навколишнього середовища (вхідна інформація), видає в навколишнє середовище (вихідна інформація) або зберігає в собі (внутрішня, внутрісистемна інформація);

7) нормативно-правовий, який розкриває зміст правових явищ [1, с. 133, 8, с. 22].

Уважаємо за доцільне докладний розгляд деяких особливостей інформації.

По-перше, інформації в готовому вигляді не існує. Об'єкт пізнання не відкривається суб'єктові, який пізнає, відразу й повністю, не «передає» йому готову інформацію про себе. Сам по собі об'єкт не є інформацією, а тільки об'єктивно існуючою різноманітністю, з якої ця інформація може бути отримана. Але інформація не може бути отримана безпосереднім вибором з різноманіття об'єкта. Перше обмеження пов'язане з простим відображенням об'єкта, а друге обмеження є обмеження різноманітності самого простого відображення, обмеження способом вибору.

Відомий лінгвіст Г.Н. Маранов стверджує, що інформація – це не особливе явище матеріального світу або функція систем, а продукт свідомості, абстракція, яка дозволяє синтезувати в описанні пізнавальні та комунікативні процеси. Інформація «існує лише в плоскості свідомості суб'єкта, який пізнає».

Саме це дозволяє вводити таке начебто «об'єктивне» позаоціночне поняття, як інформація, у сферу дії мовного оцінювання: інформація може бути цінною, необхідною, надлишковою, корисною чи непотрібною тощо.

Тобто щось є інформацією не само по собі, а лише за умови потрапляння суб'єктивної активності. Самі по собі речі, явища, ознаки, властивості, сліди, відбитки не є інформацією, якщо розглядаються в рамках природного ходу речей, законів природи тощо, але вони можуть стати інформацією, якщо людина здатна сприйняти сенс, який стоїть за ними та діяти відповідно до цього знання. Звідси модне в сучасній семіотично орієнтованій науковій парадигмі протиставлення двох модусів існування речей – модус реальний та модус семіотичний (знаковий).

Таким чином, можна виявити базові диференціюючі ознаки поняття «інформація» у гуманітарному знанні:

1) обов'язкова наявність деякого змісту, деяких відомостей, знань щодо реальності будь-якої природи, які передаються в процесі комунікації; процес зберігання, обробки та передачі цих відомостей, знань;

2) обов'язкова наявність знакової форми отримання, зберігання, переробки та створення інформації;

3) обов'язкова наявність суб'єкта, який створює або сприймає інформацію;

4) обов'язкова наявність деякого джерела, яке впливає на створення суб'єкта, який сприймає або стимулу, або іншого суб'єкта в цій ролі [8, с. 22].

По-друге, виникнення інформації є результатом відображення. Зміни в середовищі передують настанню події, настання події, своєю чергою, викликає зміни в навколишньому середовищі. Відображенням у широкому сенсі є «процес та результат впливу однієї матеріальної системи до іншої, який являє собою відтворення в іншій формі особливостей (рис, сторін, структури) однієї системи в особливостях (рисах, структурі) іншої системи.

У результаті події як одного з явищ дійсності в навколишньому середовищі з'являються зміни у вигляді слідів-відображень. Процес відображення події в об'єктивній дійсності характеризується наявністю трьох елементів: системи, яка відображається, системи, що відображає та середовища передачі інформаційного сигналу.

Носієм інформації є повідомлення – це кодований еквівалент події, зафіксований джерелом інформації та виражений за допомогою послідовності умовних фізичних символів (алфавіту), які утворюють деяку упорядковану сукупність. Засобами передачі повідомлень є канали зв'язку – це спеціальний маршрут або технологія, яка використовується для передачі повідомлення одержувачеві, за яким воно може передаватися лише в прийнятній для цього каналу формі сигналу.

Поняття інформації відноситься до числа абстрактних, у той самий час інформація має прояв у матеріально-енергетичній формі – у вигляді

сигналів, які можуть мати різну фізичну природу. Під сигналом у теорії інформації розуміється той або інший фізичний процес, який несе інформацію про подію, явище, об'єкт, тобто модель (образ) події, явища, об'єкта. Основна якість сигналу полягає в тому, що він знаходиться у відношенні відповідності з цією подією, відповідність яких відносна, оскільки сигнал відображає лише окремі сторони події. При цьому об'єкт, певні структурні характеристики якого моделюють структуру оригіналу, слугує носієм інформації. Формою сигналу слугує спосіб, вид існування інформації. Без матеріальної форми інформація не може існувати, перероблюватися, передаватися.

Відображення як носій зафіксованих у ньому даних про властивості та ознаки відображуваного об'єкта в акті пізнання може виконувати функцію джерела даних про нього, а також про механізм узаємодії.

Говорячи про ознаку відображуваного об'єкта, наголосимо, що він, на відміну від матеріального носія інформації, являє собою гносеологічну ідеальну категорію. Ознака – це розумовий образ, розумова модель, яка відображає уявлення про те, що формується та існує у свідомості суб'єкта, який пізнає, у його голові.

У процесі відчуття та сприйняття особа формує розумовий образ об'єкта, який пізнається на основі знань. Цей образ як ідеальна модель будуватиме та використовуватиме в пізнанні, коли об'єкт пізнання не поданий суб'єктові для безпосереднього сприйняття. Значення моделі в опосередкованому пізнанні полягає в тому, що її вивчення дозволяє отримати нову інформацію у вигляді виведених з неї наслідків (імовірна модельна інформація). Ці наслідки створюють базу для побудови версії про характер та обставини можливої події, її реальності або удаваності, про учасників, сліди, механізм слідоутворення, місце знаходження слідів-відображень та інші потенційні носії інформації. Результати зробленої у цьому зв'язку роботи використовуються для розробки програми (розумової моделі) майбутньої перевірки та вжиття заходів із її інформаційного та іншого забезпечення.

Когнітивний підхід дозволяє під інформацією розуміти не будь-які дані або відомості, але ті з них, які можуть бути сприйняті та інтерпретовані людиною. Інформація не пов'язана з конкретною особою, вона є доступною для всіх, хоча можливість перетворити її в знання в кожного власні, які спираються на особистий досвід та здатності. Сприйняттям суб'єктом юридичного пізнання об'єктивної дійсності притаманний суб'єктивний характер, оскільки воно в суттєвому ступені залежить від суб'єктивно-особистісних властивостей самого суб'єкта.

Психічне відображення (сприйняття, відчуття тощо) фактів реальної дійсності за своєю формою завжди є суб'єктивним на відміну від об'єктивної форми їх існування, що пояснюється особливостями нервової

системи та життєвого досвіду кожної людини. Аналогічно й зі сенсом – це оцінка, яку дає інформації мисляча істота, яка має волю та свідомість.

У цьому зв'язку необхідно вказати й на види кодів, які класифікуються на природні та штучні. Штучні коди створюються за згодою людей та вводяться для конкретних комунікативних цілей. У них ознаки об'єднуються в штучний алфавіт. У мовній комунікації, яка має місце в юридичному процесі, кодом є мова. Мова юридична – процесуальна, яка складається з природної мови та спеціальних правових термінів. Наприклад, обмірковуючи зміст доказу, виражений у письмовій формі, суб'єкт юридичного пізнання у вербально-логічному пізнавальному акті формує знання. Код інформації може бути й природнім. Будь-який стан об'єкта, виражений просторовим розташуванням елементів, кольором, звуком тощо, являє собою природній алфавіт, який несе для суб'єкта знання. Відображення суб'єктом пізнання обставин, речей у безпосередніх формах (сприйняття та наочному мисленні) є процес розшифрування (декодування) природних кодів. Людина декодує зовнішній стан обставин, речей і, таким чином, усвідомлює, що за явище перед нею, перетворює «річ у собі» у «річ для себе».

Висновки. Необхідно погодитися з авторами, які вважають інформацію деяким інваріантом відображення, саме те, що вона може об'єктивуватися при трансформації та передачі перетворень відображення. Криміналістичну інформацію відповідно слід розуміти як позначення змісту відображення об'єктів та процесів, їх параметрів, станів та властивостей, яке отримується суб'єктами діяльності з розслідування злочинної події із застосуванням криміналістичних технологій, методів і засобів.

Для подальшого вдосконалення понятійного апарата інформаційно-аналітичного забезпечення криміналістичної діяльності мають стати формулювання визначень понять:

- криміналістичної діяльності;
- інформаційно-аналітичного забезпечення криміналістичної діяльності;
- об'єкта, предмета та системи інформаційно-аналітичного забезпечення криміналістичної діяльності.

Використані джерела:

1. Боруленков Ю. П. Юридическое познание (некоторые методологические, теоретические и праксеологические аспекты) : [монография] / под. науч. ред. проф. В.Н. Карташова. – М. : Юрлитинформ, 2014. – 392 с.
2. Ефремов Д. А. Научные и правовые основы использования информации при расследовании преступлений : [монография]. – М. : Юрлитинформ, 2014. – 168 с.
3. Кухта А. А. Доказывание истины в уголовном процессе : автореф. дисс. на соискание учен. степени доктора юрид. наук : спец. 12.00.09 /

А. А. Кухта. – Нижний Новгород, 2010. – 58 с.

4. Лузгин И. М. Методологические проблемы расследования / И. М. Лузгин. – М. : Юрид. лит., 1973. – 216 с.

5. Маланюк А. Тенденції розвитку сучасної теорії доказів у кримінальному процесі / А. Маланюк, А. Павлишин // Вісник прокуратури. – 2015. – № 2. – С. 92-103.

6. Ожегов С. И. Словарь русского языка / гл. ред. С. П. Обнорский. – М. : Мир и Образования, Оникс, 2011. – 736 с.

7. Основы інформаційно-аналітичної діяльності : [навч. посіб.] / Захарова В. І. , Філіпова Л. Я. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 336 с.

8. Радбиль Т. Б. Язык и метод в современной судебной экспертизе / Т. Б. Радбиль, В. А. Юматов : [монография] / под ред. д.ю.н., проф. А. Ю. Арефьева. – М. : Юрлитинформ, 2015. – 216 с.

9. Шумило М. Гносеологічна і процесуальна природа доказів у Кримінальному процесуальному кодексі України / М. Шумило // Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України (Київ, 26 квітня 2013 року) : збірник матеріалів міжвузівської наукової конференції / Національна академія прокуратури України. – К. : Алерта, 2013. – С. 13-27.

Бондарь В.С. Совершенствование понятийного аппарата информационно-аналитического обеспечения криминалистической деятельности

Статья посвящена определению путей усовершенствования понятийного аппарата информационно-аналитического обеспечения криминалистической деятельности. Автор анализирует понятие «информация», которое составляет основу соответствующего частного криминалистического учения.

Ключевые слова: анализ, знак, информация, информационно-аналитическое обеспечение, криминалистическая деятельность, синтез.

Bondar V.S. Improving the conceptual apparatus of information and analytical support of forensic activities

Business entities engaged in pre-trial investigation of crimes, is characterized by a continuous process and processing the information obtained in the manner prescribed by law. This makes the information essential component, through which runs any creative process. At the same analysis – is also working with information using certain methods. In legal knowledge is central to effective, based on the law of large complex solutions epistemological problems, which necessitates the definition of «information».

The results of the analysis of the concept of information reveals the following aspects of this phenomenon:

1) theoretical and informative, which discloses as a characteristic reflection of objective reality which accompanied all the processes that occur in the world. In almost all cases, the term «information» is used to describe and explain the phenomena of reflection;

2) epistemological (cognitive), which represents information as a means of knowledge. With all the differences in the definition of information most of them indicated that information – a message about something; facts, events, processes, events, etc;

3) semantic, which provides content and practical value of information;

4) axiological, that forms the concept of the value of information for various fields of activity;

5) quantity, which becomes important for the decision;

6) communicative, which reveals the complex nature of organizational and technical information links. In this context, information means any set of signals, effects or statement that some system takes from the environment (input information), gives to the environment (background information) or keeps (internal, inside the system information);

7) legal, which reveals the content of legal phenomena.

The basic characteristics differentiating the concept of «information» are:

1) must have some meaning, some information, knowledge about the reality of any nature transmitted in the communication process; during storage, processing and transmission of information, knowledge;

2) mandatory sign forms receipt, storage, processing and creating information;

3) mandatory entity that creates or receives information;

4) must have some source that affects the creation of a subject who perceives or incentive, or other entity in this role

Formulated conclude that forensic information accordingly be understood to denote the content display objects and processes, their parameters, states and properties, which is obtained with the subjects of a criminal investigation into the events with the use of forensic technology, methods and tools.

Key words: *analysis, sign, information, information and analytical support, criminal activity, synthesis.*

УДК 343.977

К.Г. Гейко

ЩОДО ПОНЯТТЯ МЕТОДІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано різні підходи до визначення поняття методів оперативно-розшукової діяльності. Запропоновано авторське визначення цього поняття, а також визначено його співвідношення з іншими категоріями теорії оперативно-розшукової діяльності.

Ключові слова: *методи оперативно-розшукової діяльності, оперативно-розшукові заходи, негласні слідчі дії, конфіденційність, конспірація.*

Постановка проблеми. Зрілість будь-якої галузі науки визначається, перш за все, розробленістю її понятійного апарата. У теорії оперативно-розшукової діяльності (ОРД) серед науковців на сьогодні відсутній єдиний підхід до визначення змісту поняття «методи ОРД», його зв'язку з іншими ключовими категоріями цієї галузі знань. Окрім того, з оновлен-